

חוברת 1 קמץ

לינעם

לקרוא עם משמעות

שיטה ייחודית
לרכישת הקריאה והכתיבה

פיתוח: ד"ר ניצן כהן

הוצאת יסוד

www.yesod.co.il

גרפיקה: סטודיו נועם
איורים: אודי טאוב

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט בכל דרך או בכל אמצעי אלקטרוני, אופטי או מכני אחר כל חלק שהוא מהחומר בספר זה. שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט, אלא ברשות מפורשת בכתב מהמוציא לאור.

©

כל הזכויות שמורות להוצאת ספרים יסוד
רחוב החופר 34 חולון טל' 03-5587990

נדפס בישראל 2021

שיעור 1

עמודים	נושא
3-2	מדריך למורה
4	קריאת משפטים
5	כתיבת משפטים
6	הקפת צליל
6	צביעת צליל
7	כתיבת צליל
7	מתיחת קו
8	צביעה
9	גזירה והדבקה
12-11	מילון

מדריך למורה

הנחיות כלליות

נהגה את העיצור כ-H ולא כ-A.
נקריא לתלמיד את ההוראה ולאחר מכן נבקש ממנו לקרוא אותה בעצמו (עד שישלוט במשמעות הסמלים ויוכל לקרוא את ההוראה באופן עצמאי).

א. קריאת משפטים

1. התות אדום.
 2. הילד מתרחץ.
 3. הכדור קטן.
 4. הילדה מתנגבת.
 5. האוטו/המכונית גדולה.
 6. התינוק מצחצח שיניים.
- נשאל שאלות הבנה. לדוגמה:
מי קטן? מה עושה התינוק? (תוכן גלוי)
איזה עוד מאכל הוא אדום? למה הילדה מתנגבת? מה יותר גדול מאוטו? (תוכן סמוי / ידע עולם)

ב. כתיבת משפטים

התלמיד גוזר את התמונות שבשורה התחתונה ומשיים אותן. אם הוא מתקשה בשיום, נעזור לו במתן רמז סמנטי (השלמת משפט, תיאור, הגדרה) או פונטי (חריזה, הברה פותחת). התלמיד מרכיב משפטים הגיוניים (הגמד אוכל / הנסיכה אוכלת, הגמד מתנגב / הנסיכה מתנגבת, האפרוח צהוב, האוטובוס גדול). לסיום, נבקש מהתלמיד לקרוא שוב את המשפט השלם.

ג. הקפת צליל

הצירוף הֶ לא כתוב בהוראה כדי שהתלמיד לא יוכל לבצע התאמה ויזואלית אלא יצטרך להתאים בין הצליל הנשמע לכתוב (להתאים בין פונמה לגרפמה).
ניתן לשיים עבורו את שם הצירוף ועדיף לשאול: "על איזה צליל אנחנו לומדים?" ולאפשר לו לענות. התלמיד מקיף בעיגול את הצליל הֶ. אם מקיף ה, יש לומר: "זה לא הֶ, זאת האות ה"א אבל אין קמץ. לא שומעים אותה. היא נקראת ה"א שותקת". כך נחשף התלמיד למושגים קמץ וה"א שותקת.

ד. צביעה

"התלמיד צובע את הצליל הֶ כמו בסעיף "ג"

ה. כתיבת צליל

בשורה הראשונה התלמיד עובר על מתאר הצליל, ובשורה השנייה הוא כותב באופן עצמאי. בשורה השלישית נסתיר את השורות הקודמות ונבקש מהתלמיד לכתוב מהזיכרון. אם הוא מתקשה, נבצע הברקה של השורה הקודמת (כחמש שניות).

ו. מתיחת קו בין משפט לתמונה

נבקש מהתלמיד לקרוא את המשפטים הכתובים בשורה השנייה:

הילדים מדברים.

הכלב שותה.

הסבתא קוראת.

הפרח צהוב.

לאחר קריאת משפט, התלמיד מאתר את האיור המתאים ומותח קו.

הרחבה: החמנית - פרח השמש.

לפניכם קישור לטקסט מידע בנושא.

<https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%94%D7%97%D7%9E%D7%A0%D7%99%D7%95%D7%AA>

ז. צביעה

נבקש מהתלמיד לתאר את האיור ונשוחח עמו בנושא (איך קוראים לרופא שמטפל בחיות? למה הכלב

גגיע לרופא? ואיך זה מסתדר עם הבעת השמחה שלו? איך אתה מרגיש כשאתה מגיע לרופא?).

נקיים שיח דו כיווני, כלומר נבקש מהתלמיד לשאול (אותה שאלה שאת שאלת או שאלת המשך) / להעיר

בנושא (למשל, לשתף מהחוויות שלו).

התלמיד בוחר באיזה צבע לצבוע את החלקים המסומנים ב"ו".

ח. גזירה והדבקה

נבקש מהתלמיד לשיים את התמונות (זוהי הזדמנות לראות אם מכיר אותן ואם יש קשיי שליפה). אם

מתקשה, נסייע על ידי רמז, אך ננסה לא להשתמש ברמז של מתן הצליל הראשון במילה או ברמז חריזה

אלא ברמז סמנטי. למשל, אם לא זיהה את המילה קולנוע, נאמר: "איפה רואים סרט?" או "זה אולם

שמקרינים בו סרטים". אפשר להשתמש בהשלמה אם לא זיהה למשל את התמונה של התעמלות: "בשיעור

ספורט הילד עושה תרגילי". אם לא זיהה כלל, גם לאחר רמיזה, נאמר לו את השם ונתאר (האישה

בהריון, יש לה תינוק בבטן, היא תלד תינוק; זה הדס, אחד מארבעת המינים, בסוף השיעור אראה לך סרטון

על ארבעת המינים.

לאחר מכן נבקש ממנו לגזור את התמונות.

נציב בפניו שתי תמונות מתוך השלוש השייכות לאותו הטור, אחת מהן היא תמונת היעד (מתחילה בצירוף

ה). התמונה השנייה תהיה אחת מתוך שתי האפשרויות האלה: מילה מאותו שדה סמנטי כמו זה של

התמונה הראשונה (למשל: המבורגר ופיצה - שתיהן מקטגוריית המזון) אך פותחת בצירוף שונה, או תמונה

הפותחת באותה פונמה כמו התמונה הראשונה אך בצירוף תנועה שונה (למשל: המבורגר והגה). בחירה בין

תמונת היעד לתמונה שבשדה הסמנטי הדומה קלה יותר מאשר בחירה בין תמונת היעד לתמונה שמתחילה

בצירוף עם תנועה שונה. מובן שאפשר להציב את כל שלוש התמונות.

טור 4	טור 3	טור 2	טור 1	
הצגה	הר	המבורגר	הדס	תמונת היעד
קולנוע	פרח	פיצה	דשא	שדה סמנטי דומה
הריון	התעמלות	הגה	היפופוטם	צירוף פותח עם תנועה שונה

שיעור 1: ה

א. קוראים משפטים

1. ה

2. ה

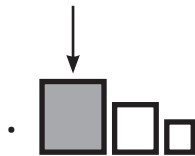
3. ה

4. ה

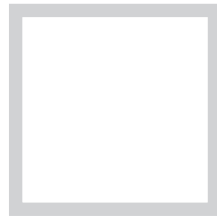
5. ה

6. ה

ב. כותבים משפטים אבג

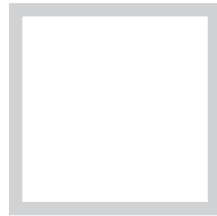
ה

.1

ה

.2

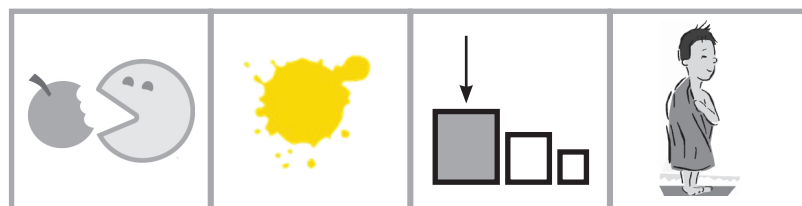
ה

.3

ה

.4

ג. מקיפים צליל

ה ה ה ה ה ה
ה ה ה ה ה ה

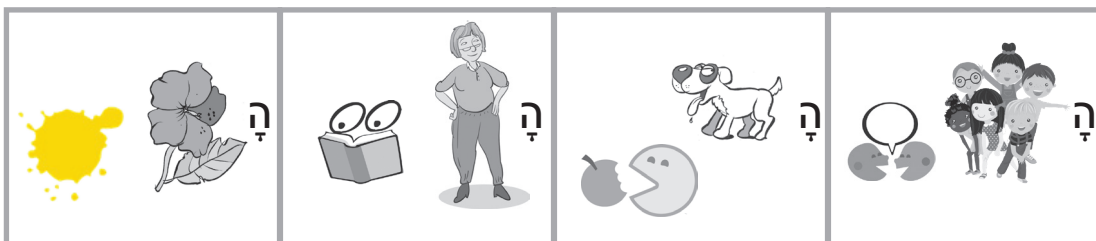
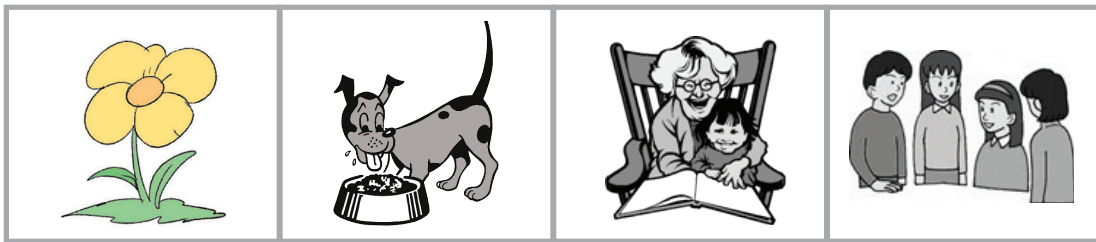
ד. צובעים צליל

ה ה ה
ה ה ה

ה. כותבים צליל אבג

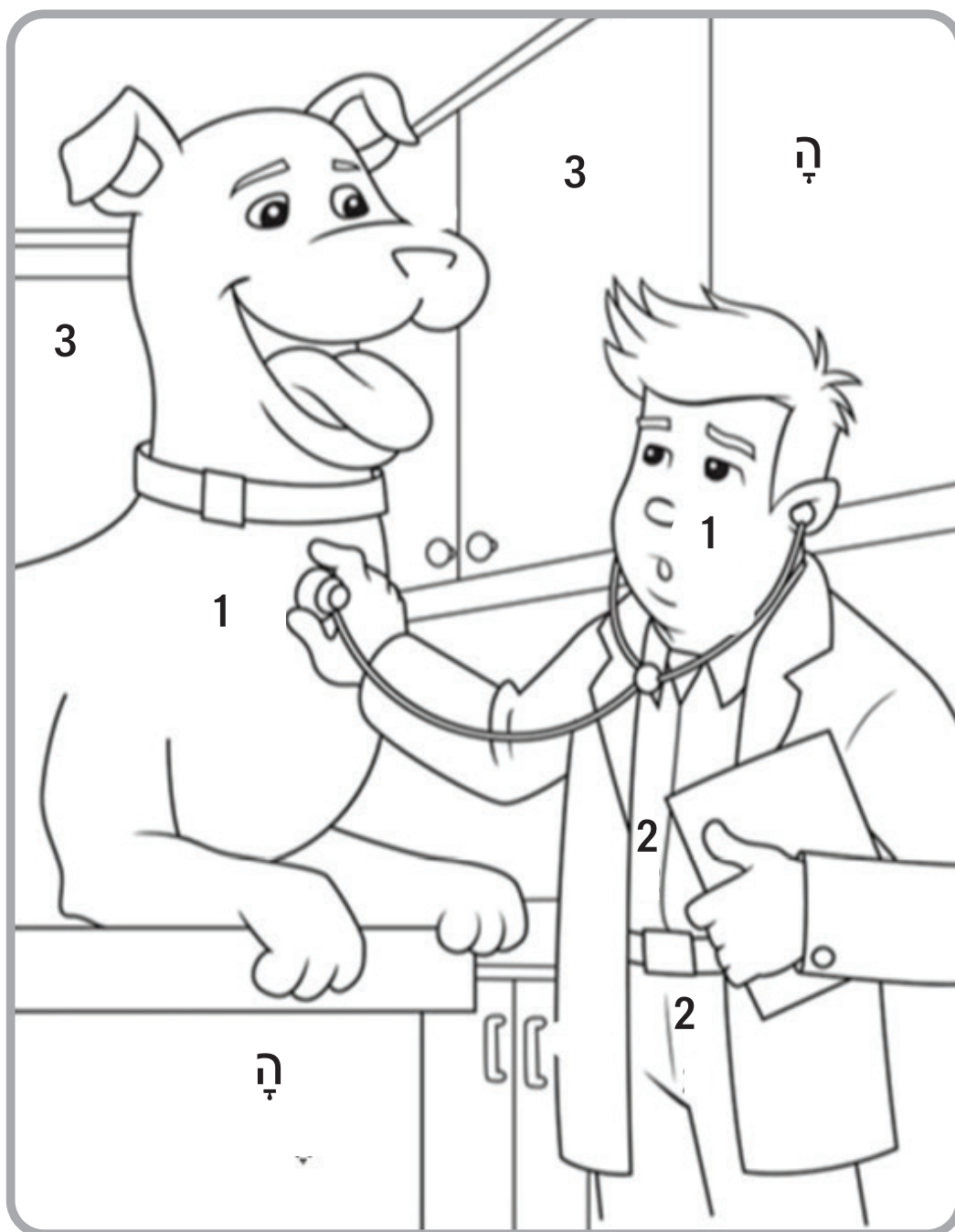
ה ה ה ה ה ה

ו. מותחים קו בין משפט לתמונה

ז. צובעים

 =3	 =2	 =1	 = הָ
--	--	---	--

ומדביקים

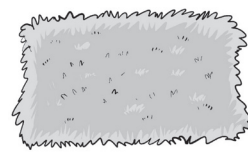
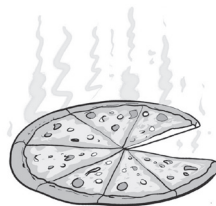
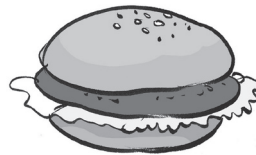
ח. גוזרים

ה

ה

ה

ה

שיעור 1

הו

עמודים	נושא
3-2	מדריך למורה
4	קריאה
5	כתיבה
6	הקפת צליל
6	צביעת צליל
7	כתיבת צליל
7	מתיחת קו
8	צביעה
9	גזירה והדבקה
10	מילון

מדריך למורה

א. קריאה

לפני קריאת הקטע נכתוב את הצליל **הו** ונבקש מהתלמיד לשיימו. לאחר מכן נאמר: "אני כותבת אל"ף בסוף הצליל. זו אל"ף שותקת, לא שומעים אותה, רק כותבים. כתוב כאן HU. עכשיו יש כאן מילה שאתה מכיר - הוא, כמו "הוא ילד טוב". אתה יכול לחשוב על משפט עם המילה **הוא**?"
התלמיד קורא את המשפטים.

נשאל שאלות הבנה:

תוכן גלוי: מי שמע גיטרה? באיזה צבע היא ציירה?

תוכן סמוי: הוא שמע גיטרה והיא צ'לו. איפה לדעתך הם נמצאים? לאן אפשר לטוס? איזה עונה הוא אוהב? ואיזה היא? מה אפשר לצייר בצהוב? ובכתום?

ב. כתיבה

התלמיד קורא את המשפט ולאחריו את שתי התשובות. לאחר מכן הוא כותב את התשובה המתאימה. כשהוא מסיים - קורא שוב את המשפט כולו. בחלק מהמשפטים ניתן לבחור בכל אחת מהתשובות (למשל: הוא שמע נביחה / יללה, הוא ראה סרט / הצגה, הוא שטף כוס / כלב). נשים לב: "הוא נסע במונית". (במטוס טסים, לא נוסעים).

ג. הקפת צליל

הצירוף **הו** אינו כתוב בהוראה, כדי שהתלמיד לא יוכל לבצע התאמה ויזואלית אלא יצטרך להתאים בין הצליל המושמע לכתוב (להתאים בין פונמה לגרפמה). ניתן לשיים עבורו את שם הצירוף ועדיף לשאול: "על איזה צליל אנחנו לומדים?"
התלמיד מקיף בעיגול את הצליל **הו**.

ד. צביעת צליל

התלמיד צובע את הצליל **הו**. ההוראות דומות להוראות משימה ג.

ה. כתיבת צליל

בשורה הראשונה התלמיד עובר על מתאר הצליל, ובשורה השנייה כותב באופן עצמאי. כשיגיע לשורה השלישית, נסתיר את השורות הקודמות ונבקש מהתלמיד לכתוב מהזיכרון. אם הוא מתקשה, נבריק את השורה הקודמת במשך כחמש שניות.

ו. מתיחת קו

נבקש מהתלמיד לקרוא את המשפטים הכתובים בשורה הראשונה. לאחר כל משפט התלמיד מותח קו לתמונה המתאימה. הקריאה מתבצעת בשלב ראשון בצורה פונטית, כלומר נחשוף בפני התלמיד בכל פעם רק צירוף אחד. נבקש ממנו לקרוא את המילה בשלמותה לאחר ששיים את כל הצירופים המרכיבים אותה. לבסוף יקרא את המשפט השלם.

ז. צביעה

נבקש מהתלמיד לתאר את האיור ונשוחח איתו בנושא. על התלמיד להתחיל בתיאור הדמויות ולא בתיאור

החפץ (קרוסלה) או המקום (לונה פארק). כך אנחנו מלמדים אותו מה חשוב! נרחיב את התיאור ואת השיחה באמצעות שאלות: איפה הילדים נמצאים? מי הילדים האלה? איך הם מרגישים? מה עוד יש בפארק? האם היית פעם בלונה פארק? איזה מתקן הלהיב אותך? ואיזה הפחיד? אימא ואבא / המורה / המדריך... אומרים לילדים שצריך ללכת הביתה, אבל הילדים רוצים להישאר. מה הילדים יעשו? נקיים שיח דו כיווני, כלומר נבקש ממנו לשאול אותנו, לשתף ולהעיר בנושא. התלמיד את הצבע לצביעת החלקים המסומנים ב-ה. להרחבה: רכבת הרים. לפניכם קישור לקטע מידע ולסרטונים בנושא:

<https://eureka.org.il/item%/41895/D7%9E%D7%94%D7%99-%D7%A8%D7%9B%D7%91%D7%AA-%D7%94%D7%94%D7%A8%D7%99%D7%9D-%D7%94%D7%9B%D7%99-%D7%9E%D7%A4%D7%97%D7%99%D7%93%D7%94%-D7-%91%D7%A2%D7%95%D7%9C%D7%9D>

ח. גזירה והדבקה

נבקש מהתלמיד לשיים את התמונות. אם הוא מתקשה, נסייע ברמז. ננסה לא להשתמש ברמז של מתן הצליל הראשון במילה אלא באסטרטגיות של תרגיל מילוי (קלוח), חריזה או תיאור. למשל, אם לא זיהה את המילה הוריקן, נאמר: "זו רוח חזקה מאוד מאוד. יש כזאת בארצות הברית. אם לא זיהה את התמונה של היא, נאמר: "כשזה בן אומרים הוא, וכשזה בת אומרים?" אם לא זיהה כלל, גם לאחר רמיזה, נאמר לו את המילה ונתאר אותה בתוך הקשר (למשל: הדס זה צמח. הדס הוא אחד מארבעת המינים) לאחר מכן נבקש ממנו לגזור את התמונות ולהדביק בטור המתאים.

טור 1	טור 2	טור 3	טור 4
הגה	הדס	היפופוטם	הוריקן
היריון	הופעה	המבורגר	היא

שיעור 1: הו

א. קוראים

הוא שמע גיטרה והיא שמעה צ'לו.

הוא ראה הצגה והיא ראתה הופעה.

הוא אכל חסה והיא אכלה בננה.

הוא צייר בצבע צהוב והיא ציירה בצבע כתום.

הוא נסע באוטו והיא טסה במטוס.

הוא אוהב שמש והיא אוהבת גשם.

ב. כותבים

1. הוא שָׁמַע _____
יְלָלָה נְבִיחָה

2. הוא נִיגַן בְּ _____
מִיטָה גִיטָרָה

3. הוא נָסַע בְּ _____
מָטוֹס מוֹנִית

4. הוא רָאָה _____
הַצָּגָה סָרְט

5. הוא שָׁטַף אֶת הַ _____
כָּלֵב כּוֹס

ג. מְקִיפִים צֵלִיל

הוּ הֶ הוּ הוּ הֶ הוּ

הוּ הֶ הוּ הֶ הוּ הֶ

ד. צוֹבְעִים צֵלִיל

הוּ הֶ הֶ

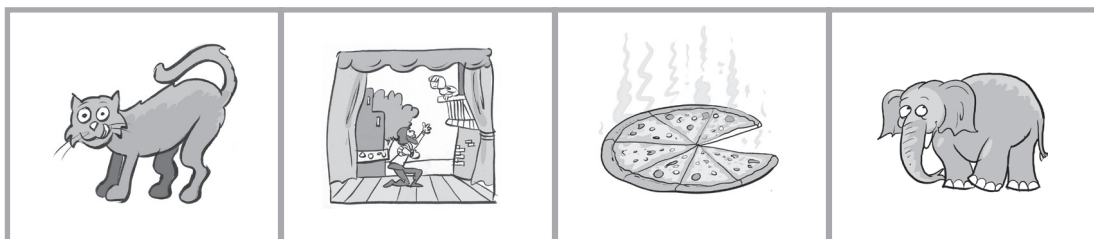
הוּ הוּ הוּ

ה. כותבים צליל

הו הו הו הו הו

ו. מותחים קו

הוא רָאָה פִּילָה	הוא הָיָה בְּהַצָּגָה	הוא שָׁמַע יִלְלָה	הוא רָצָה פִּיצָה
----------------------	--------------------------	-----------------------	----------------------

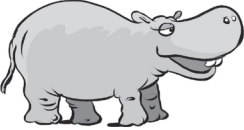

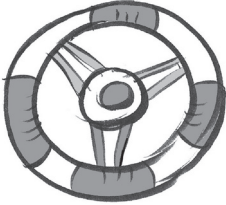

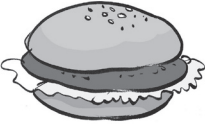

ז. צובעים

ח. גוזרים, מדביקים

ה	הי	ה	הו
---	----	---	----

שטח לגזירה

מילון לשיעור 1

המשמעות	התמונה
ח	
חתול	
פ	
פיל	
פיצה	

המשמעות	התמונה
א	
הגה	
הדס	
הופעה	
הוריקן	
היא	
היפופוטם	
המבורגר	
הצגה	
הריון	

מדריך למורה

הנחיה כללית

יש להקריא לתלמיד את ההוראה ולאחר מכן לבקש ממנו לקרוא את ההוראה בעצמו (עד שישלוט במשמעות הסמלים ויוכל לקרוא עצמאית).

א. קריאה והקפת התשובה הנכונה

נבקש מהתלמיד לשיים את שתי התמונות לפני שבוחר בתשובה הנכונה.

1. מי נובח? נחש, כלב

2. מי בבית? הר, אישה בהיריון

3. מי מבשל? טוס, טבחית

4. מי שמח? ליצן, חמור

5. מי מצייר? תרנגולות, ילדה

6. מי במיטה? סבתא, פרה

אם התלמיד קורא (משיים) בצורה לא מדויקת או שאינו יודע את המילה המתאימה כלל, נעזור לו ברמזים סמנטיים ו/או פונולוגיים (תיאור, השלמת משפט, צליל פותח, מילה מתחרזת).
נשאל שאלות הבנה:

תוכן סמוי וידע עולם: איזה קול מוציא הנחש? (לחישה) כמה זמן אישה בהיריון?
הרחבה:

לא רק אנשים מציירים! גם פילים!

לפניכם קישור לסרטון בנושא.

<https://www.youtube.com/watch?v60=mQJ6syUhc>

ב. כתיבת משפטים

נבקש מהתלמיד לשיים את התמונות שבשורה התחתונה (נמלה, טבחית, כלב, פיל; המקום הריק נועד לתמונת התלמיד). אם התלמיד קורא (משיים) בצורה לא מדויקת או שאינו יודע את המילה המתאימה כלל, נעזור לו ברמזים סמנטיים ו/או פונולוגיים (תיאור, השלמת משפט, צליל פותח, מילה מתחרזת). לאחר שסיים עליו לגזור את התמונות. כעת התלמיד קורא את השאלות ומרכיב משפטים הגיוניים. אם הוא מרכיב משפט שאינו מתאים, נבקש ממנו להסביר את התשובה, נגלה מה עומד מאחורי הטעות ונתייחס לכך.

ג. הקפת צליל

הצירוף **מי** לא כתוב בהוראה כדי שהתלמיד לא יוכל לבצע התאמה ויזואלית אלא יצטרך להתאים בין הצליל המושמע לכתוב (להתאים בין פונמה לגרפמה).

אם התלמיד טועה ובוחר להקיף צירוף הכולל את האות מם בקמץ או את העיצור מ, נאמר: "זה לא מי, אין כאן חיריק ויו"ד. קוראים את זה מ, יש כאן קמץ" או "אין כאן ניקוד בכלל, קוראים את זה מ". אם בחר צירוף הכולל עיצור שאינו מם, נתקן אותו תוך אמירת שם האות. חשוב לציין שאנחנו לא מתרכזים בלימוד שמות האותיות אבל חשיפה יכולה להתאים בהחלט.

ד. צביעת צליל

התלמיד קורא את ההוראה. אם מקיף מ או מ, נתייחס כמו בסעיף ג.

ה. כתיבת צליל

בשורה הראשונה התלמיד עובר על מתאר הצליל, ובשורה השנייה כותב באופן עצמאי. כשיגיע לשורה השלישית, נסתיר את השורות הקודמות ונבקש מהתלמיד לכתוב מהזיכרון. אם הוא מתקשה, נבריק את השורה הקודמת (כחמש שניות).

ו. מתיחת קו בין שאלה לתשובה

התלמיד קורא את השאלות לפי הסדר ומתאים את התשובה באמצעות מתיחת קו.

מי אוכל פיצה? ילדה

מי אוכל גבינה צהובה? עכבר

מי אוכל עצם? כלב

מי אוכל דג? לווייתן

אם התלמיד קורא (משיים) בצורה לא מדויקת או שאינו יודע את המילה המתאימה כלל, נעזור לו ברמזים סמנטיים ו/או פונולוגיים (תיאור, השלמת משפט, צליל פותח, מילה מתחרזת).

אם התלמיד מרכיב משפט שאינו מתאים, נבקש ממנו להסביר את התשובה, נגלה מה עומד מאחורי הטעות ונתייחס לכך. נראה זאת כהזדמנות לגלות את דרך החשיבה של התלמיד ואת ידיעותיו על העולם ולתקן.

להרחבה: מאמץ להצלת לווייתן שנסחף לחוף.

<http://www.tivonews.co.il/Videos-20181029/Whale.aspx>

ז. צביעה

התלמיד מתאר את התמונה. כדאי לפתח שיחה על בעלי מקצוע. מה הוא רוצה להיות כשיהיה גדול? איך אדם בוחר מקצוע? כוונתי את התלמיד להיות פעיל בשיחה, לשאול ולשתף.

התלמיד בוחר באיזה צבע לצבוע את החלקים המסומנים ב"1". להרחבה: מה עושה הבנאי.

לפניכם סרטון וטקסט מידע בנושא.

[https://eureka.org.il/item%/28478/D7%9E%D7%94%-D7%A2%D7%95%D7%A9%D7%94-](https://eureka.org.il/item%/28478/D7%9E%D7%94%-D7%A2%D7%95%D7%A9%D7%94-%D7%94%D7%91%D7%A0%D7%90%D7%99)

[D7%94%D7%91%D7%A0%D7%90%D7%99](https://eureka.org.il/item%/28478/D7%9E%D7%94%-D7%A2%D7%95%D7%A9%D7%94-%D7%94%D7%91%D7%A0%D7%90%D7%99)

ח. גזירה והדבקה

נבקש מהתלמיד לשיים את התמונות (אם מתקשה, נסייע על ידי רמז, אך ננסה לא להשתמש ברמז של מתן הצליל הראשון או בחריזה אלא ברמז סמנטי. למשל, אם לא זיהה את המילה **סופר**, נשאל: "איפה עורכים קניות?"; אם לא זיהה את התמונה של הגשם, נשאל: "מה יורד בחורף מן העננים?"). אם לא זיהה כלל, גם לאחר רמיזה, נאמר לו את השם ונתאר (למשל: התמונה הזו מסמלת מסעדה. יש כאן סכין ומזלג, שולחנות וכיסאות). לאחר מכן נבקש ממנו לגזור אותן. נציג לפניו שתי תמונות מתוך שלוש השייכות לאותו הטור. התמונה העליונה היא תמונת היעד (מתחילה בצירוף **מי**). התמונה השנייה לקוחה מאותו שדה סמנטי של התמונה הראשונה (למשל: מסעדה וסופר - שתיהן חנויות) ופותחת בצירוף שונה. התמונה השלישית פותחת באותה פונמה כמו התמונה הראשונה אך בצירוף תנועה שונה (למשל, מסעדה ומחשב). בחירה בין תמונת היעד לתמונה משדה סמנטי דומה קלה יותר מבחירה בין תמונת היעד לתמונה עם צירוף בתנועה שונה.

טור 4	טור 3	טור 2	טור 1	
מיטה	מטרייה	מכנסיים	מסעדה	תמונת היעד
כיסא	גשם	חולצה	סופר	שדה סמנטי דומה
מעיל	מטוס	מתנה	מחשב	צירוף פותח עם תנועה שונה

שיעור 1: נוי

א. קוראים ומקיפים את התשובה הנכונה

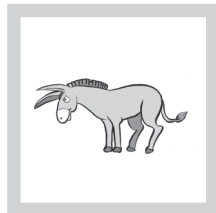
1. נוי ?

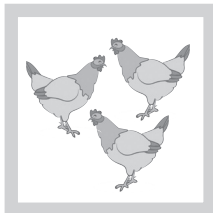
2. נוי ?

3. נוי ?

4. נוי ?

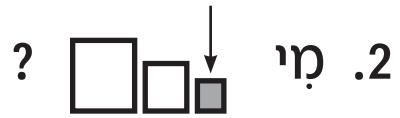
5. נוי ?

6. נוי ?

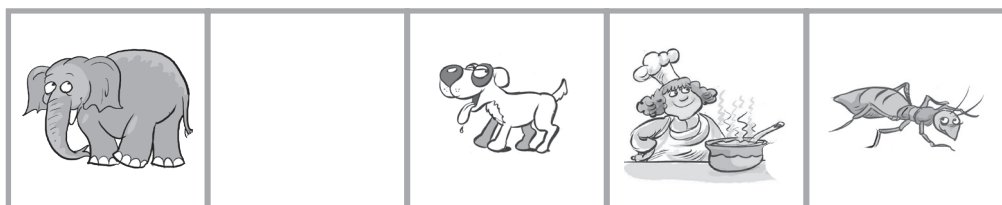
ב. כותבים משפטים אבג

ג. מקיפים צליל

קָי קֵי קִי מ הָ קָ
קֵי קִי הָ קָ הָ קֵי

ד. צובעים צליל

קֵי מ קֵי
קֵי קֵי קָ

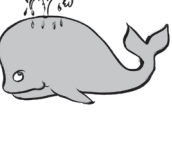

ה. כותבים צליל אבג

קִי קִי קִי קִי קִי

Blank handwriting lines for practicing the sound 'קי'.

ו. מותחים קו בין שאלה לתשובה

קִי ?	קִי ?	קִי ?	קִי ?
---	---	--	---

			
---	---	--	---

ז. צובעים

 =3	 =2	 =1	 קוי =1
--	--	---	--

ח. גוזרים ומדביקים

קו	קו	קו	קו
----	----	----	----

A grid of 12 dashed boxes for cutting practice. Each box contains a different illustration:

- Row 1: Bed, Umbrella, Jeans, Restaurant interior.
- Row 2: Chair, Rain cloud with rain, Jacket, Storefront.
- Row 3: Coat, Airplane, Gift box, Computer.

שטח לגזירה

מילון לשיעור 1

המשמעות	התמונה
ט	
טבחית	
טווס	
י	
ילדה	
כ	
כיסא	
כלב	
ל	
לאכול	
לבשל	
לגזור	
להדביק	
להקיף	
לווייתן	
ליצן	

המשמעות	התמונה
ב	
בית	
ג	
גבינה צהובה	
גדול	
גשם	
ד	
דג	
ה	
הר	
היריון	
ח	
חולצה	
חמור	

נחש	
נמלה	
ס	
סבתא	
סופר	
ע	
עכבר	
עצם	
פ	
פיל	
פיצה	
ק	
קטן	
ש	
שמח	
ת	
תרנגולות	

המשמעות	התמונה
לכתוב	
למתוח קו	
לצבוע	
לצייר	
לקרוא	
מ	
מחשב	
מטוס	
מיטה	
מטרייה	
מכנסיים	
מסעדה	
מעיל	
מתנה	
נ	
נובח, נביחה	